

Határozatok Tára

MACIEJ SZPUNAR
FŐTANÁCSNOK INDÍTVÁNYA
Az ismertetés napja: 2014. november 5.¹

C-477/13. sz. ügy

**Eintragungsausschuss bei der Bayerischen Architektenkammer
kontra
Hans Angerer**

(a Bundesverwaltungsgericht [Németország] által benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem)

„(Személyek szabad mozgása — Letelepedés szabadsága — 2005/36/EK irányelv — Szakmai képesítések elismerése — Az építészmérnöki szakma gyakorlásának megkezdése — A 2005/36/EK irányelv V. mellékletének 5.7. pontjában fel nem sorolt oklevéllel rendelkező migráns — 10. cikk — A „különleges és kivételes okok” jelentése — Az „építészmérnök” fogalma)”

Bevezetés

1. A szakmai képesítések elismeréséről szóló, 2005. szeptember 7-i 2005/36/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv² 10. cikke meghatározza a képzés elvégzését tanúsító okiratok elismerése általános rendszerének hatályát. A jelen előzetes döntéshozatal iránti kérelemben a Bíróságtól első alkalommal kérdezik, hogy e cikk néhány kifejezését hogyan kell értelmezni, és mi azok normatív értéke. A Bundesverwaltungsgericht (szövetségi közigazgatási bíróság) (Németország) felülvizsgálati eljárás keretében arra keresi a választ, hogy a jelen ügyben a két alsóbb fokú bíróság által adott értelmezés helyes-e.

2. Jelen ügyben az ellenérdekű felek H. Angerer, aki Ausztriában „planender Baumeister” (építőmester/tervezés és műszaki számítás) minősítést szerzett, valamint az Eintragungsausschuss bei der Bayerischen Architektenkammer (a bajor építészakadémiára nyilvántartásba vételi bizottsága, a továbbiakban: nyilvántartásba vételi bizottság). H. Angerer szeretne bekerülni a bajor építészakadémiára névjegyzékébe, a nyilvántartásba vételi bizottság azonban ezt a kérelmet elutasítja.

3. A szóban forgó ügynek nem az a tárgya, hogy H. Angerer teljesíti-e a 2005/36 irányelv szerinti, ahhoz szükséges anyagi jogi követelményeket, hogy építészmérnökként dolgozhasson Németországban. Kizárólag az a kérdés, hogy a német hatóságok és bíróságok a 2005/36 irányelvben szereplő, a képzés elvégzését tanúsító okiratok elismerésének általános rendszerét alkalmazhatják-e a szóban forgó ügyre, vagy a 2005/36 irányelv 10. cikkében foglalt kifejezések miatt ezt nem tehetik meg.

4. Értékelésem során arra a következtetésre jutok, hogy a német hatóságok és bíróságok alkalmazhatják a 2005/36 irányelvnek ezt a részét. A Bírósághoz intézett javaslatom szerint a 2005/36 irányelv a belső piac értelmével és a Szerződésnek a letelepedés szabadságára vonatkozó alapvető rendelkezéseivel összhangban értelmezendő.

¹ — Eredeti nyelv: angol.

² — HL 2005. L 255., 22. o., helyesbítések: HL L 271., 2007.10.16., 18. o., HL L 93., 2008.4.4., 28. o.

Jogi háttér

Az európai uniós jog

5. A 2005/36 irányelv hat címből áll: általános rendelkezések (I.), szabad szolgáltatásnyújtás (II.), a letelepedés szabadsága (III.), a szakma gyakorlásának részletes szabályai (IV.), közigazgatási együttműködés és végrehajtási felelősség (V.), valamint egyéb rendelkezések (VI.).

6. A letelepedés szabadságáról szóló III. cím további négy fejezetet tartalmaz: a képzés elvégzését tanúsító okiratok elismerésének általános rendszere (I.), a szakmai tapasztalat elismerése (II.), a képzési minimumkövetelmények összehangolása alapján történő elismerés (III), valamint a letelepedésre vonatkozó közös rendelkezések (IV.).

7. A 2005/36 irányelv 10. cikke, amely a III. cím I. fejezetében található, a következőképpen szól:

„Ezt a fejezetet minden olyan szakmára alkalmazni kell, amely nem e cím II. és III. fejezetének hatálya alá tartozik, továbbá azon következő esetekben, amikor a kérelmező, különleges és kivételes okok miatt nem felel meg az említett fejezetekben megállapított feltételeknek:

- a) a IV. mellékletben felsorolt tevékenységek tekintetében akkor, ha a migráns nem felel meg a 17., a 18. és a 19. cikkben megszabott követelményeknek;
- b) általános orvosok, szakorvosok, általános ápolók, fogorvosok, fogszakorvosok, állatorvosok, szülésznők, gyógyszerészek és építészmérnökök tekintetében akkor, ha a migráns nem felel meg a tényleges és jogszerű szakmai gyakorlatra vonatkozóan a 23., a 27., a 33., a 37., a 39., a 43. és a 49. cikkben említett követelményeknek;
- c) építészmérnökök tekintetében akkor, ha a migráns olyan, előírt képesítés megszerzését tanúsító okirattal rendelkezik, amelyet nem sorol fel az V. melléklet 5.7. pontja;
- d) a 21. cikk (1) bekezdésének, valamint a 23. és a 27. cikknek a sérelme nélkül, azon előírt szakosított képesítés megszerzését tanúsító okirattal rendelkező orvosok, ápolók, fogorvosok, állatorvosok, szülésznők, gyógyszerészek és építészmérnökök tekintetében, akik az V. melléklet 5.1.1., 5.2.2., 5.3.2., 5.4.2., 5.5.2., 5.6.2. és 5.7.1. pontjában felsorolt valamely cím megszerzéséhez vezető képzésben részt vettek, és ezekben az esetekben is kizárólag a szóban forgó szakosodás elismerése céljából;
- e) olyan, előírt szakosított képesítés megszerzését tanúsító okirattal rendelkező általános ápolók és szakápolók tekintetében, akik az V. melléklet 5.2.2. pontjában felsorolt valamely cím megszerzéséhez vezető képzésben részt vettek, akkor, ha a migráns ezt az okiratot egy olyan másik tagállamban kívánja elismertetni, ahol az érintett szakmai tevékenységeket általános ápolói képzésben nem részesült szakápolók végzik;
- f) általános ápolói képzésben nem részesült szakápolók tekintetében akkor, ha a migráns ezt az okiratot egy olyan másik tagállamban kívánja elismertetni, ahol az érintett szakmai tevékenységeket általános ápolók, általános ápolói képzésben nem részesült szakápolók, vagy olyan, előírt szakosított képesítés megszerzését tanúsító okirattal rendelkező szakápolók végzik, akik az V. melléklet 5.2.2. pontjában felsorolt címek megszerzéséhez vezető képzésben részt vettek;
- g) azon migránsok esetében, akik megfelelnek a 3. cikk (3) bekezdésében foglalt követelményeknek.”

A német jog

8. Az építészmérnökökre vonatkozó jog Németországban a szövetségi tartományok (Länder) törvényalkotási hatáskörébe tartozik (a Grundgesetz [a német szövetségi alkotmány] 70. cikkének (1) bekezdése). A bajor építészakamara névjegyzékébe való felvételre vonatkozó feltételeket a legutóbb a 2012. december 11-i törvénnyel (GVBl 633. o.) módosított, a bajor építészakamaráról és a bajor építészmérnöki kamaráról szóló törvény (Gesetz über die Bayerische Architektenkammer und die Bayerische Ingenieurekammer-Bau [GVBl 308. o.]) (a továbbiakban: BauKaG) 4. cikke szabályozza. Ez a cikk a következőket írja elő:

„(1) A névjegyzéket az építészakamara vezeti.

(2) A névjegyzékbe kérelemre be kell jegyezni azt, aki

1. bajorországi lakóhellyel rendelkezik vagy Bajorországban letelepedett, vagy szakmai foglalkoztatására túlnyomórészt Bajorországban kerül sor,
2. német egyetemen, német állami vagy államilag elismert mérnöki főiskolán (Akademie), vagy ezekkel egyenértékű német oktatási intézményben:
 - a) az építészet (magasépítés) szakirány 3. cikk (1) bekezdésében megjelölt feladatai esetében legalább négyéves, vagy
 - b) a belsőépítészet vagy tájépítészet szakirány 3. cikk (2) és (3) bekezdésében megjelölt feladatai esetében legalább hároméves képzésben sikeres záróvizsgát tett, és
3. ezt követően legalább két évig a vonatkozó szakiránynak megfelelő területen gyakorlati tevékenységet folytatott.

A gyakorlati tevékenység idejébe be kell számítani az építészakamara műszaki és gazdasági tervezés, valamint az építészeti jog feladatköreire vonatkozó szakmai továbbképzési programjait.

(3) [...]

(4) A (2) bekezdés 2. pontjának a) alpontja szerinti feltételnek az is eleget tesz, aki külföldi egyetemen vagy egyéb külföldi intézményben szerzett egyenértékű végzettséget tud igazolni. Az Európai Unió tagállamainak vagy az Európai Gazdasági Térségről szóló megállapodás szerződő államainak állampolgárai esetében egyenértékűnek tekintendők a legutóbb a 2012. július 11-i 623/2012/EU rendelettel (HL L 180., 9. o.) módosított, a szakmai képesítések elismeréséről szóló, 2005. szeptember 7-i 2005/36/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL L 255., 22. o.; helyesbítések: HL L 271., 18. o., HL L 93., 28. o., HL L 33., 49. o.) V. mellékletének 5.7.1. pontjával összefüggésben értelmezett 21., 46. és 47. cikkének megfelelően közzétett vagy megfelelőként elismert, előírt képesítés megszerzését tanúsító okiratok, valamint a 2005/36/EK irányelv VI. mellékletének 6. pontjával összefüggésben értelmezett 23. és 49. cikke szerinti, előírt képesítés megszerzését tanúsító okiratok. [...]

(5) A (2) bekezdés 2. pontjának a) alpontja és 3. pontja szerinti feltételek akkor is teljesülnek, ha az Európai Unió egy tagállamának vagy az Európai Gazdasági Térségről szóló megállapodás egy szerződő államának állampolgára a 2005/36/EK irányelv 10. cikkének b), c), d) és g) pontjának értelmében vett különleges és kivételes okokból nem felel meg a 2005/36/EK irányelv szerinti, a képesítése megszerzését tanúsító okiratok képzési minimumkövetelmények összehangolása alapján történő elismerésére vonatkozó feltételeknek, ha egyebekben fennállnak a 2005/36/EK irányelv 13. cikke szerinti feltételek; e tekintetben a képesítéseket a 2005/36/EK irányelv 12. cikke értelmében egyenlően kell kezelni. [...] Az első mondat megfelelően alkalmazandó azon személyekre, akik az építészmérnök

szakmai cím használatára olyan törvény erejénél fogva jogosultak, amely az Európai Unió egy tagállama vagy az Európai Gazdasági Térségről szóló megállapodás egy szerződő állama illetékes hatóságát felhatalmazza ennek a címnek az Európai Unió tagállamainak vagy az Európai Gazdasági Térségről szóló megállapodás szerződő államainak olyan állampolgárai részére történő megadására, akik az építészet terén kiemelkedő eredményeket értek el.

[...]

A tényállás, az eljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

9. H. Angerer, aki Németországban és Ausztriában egyaránt lakóhellyel rendelkező német állampolgár, 2007. március óta Ausztriában dolgozik építőmesterként („planender Baumeister”), miután sikerrel letette az osztrák jog szerint ennek megfelelő képesítő vizsgát.

10. A „planender Baumeister” képesítés nem jogosítja őt fel arra, hogy Ausztriában építészmérnökként tevékenykedjen.

11. Sőt, a „planender Baumeister” képesítés Németországban nem létezik.

12. 2008. április 25-én H. Angerer a BauKaG 4. cikke alapján kérte Bajorországban az építészkamara névjegyzékébe való felvételét. 2008. június 11-én³ kérelmét a BauKaG 2. cikke szerinti külföldi szolgáltatásnyújtók névjegyzékébe való felvételre változtatta.⁴ Ezt a kérelmet a nyilvántartásba vételi bizottság 2009. június 18-i határozatával elutasította.

13. H. Angerer a Bayerisches Verwaltungsgericht München (bajor közigazgatási bíróság, München) előtt megtámadta ezt az elutasító határozatot. 2009. szeptember 22-i ítéletével ez utóbbi megsemmisítette a 2009. június 18-i elutasító végzést, és kötelezte a nyilvántartásba vételi bizottságot, hogy H. Angerert a BauKaG 2. cikkének megfelelően bejegyezze a külföldi szolgáltatásnyújtók jegyzékébe.

14. A nyilvántartásba vételi bizottság fellebbezést terjesztett az ítélettel szemben a Bayerischer Verwaltungsgerichtshof (bajor másodfokú közigazgatási bíróság) elé. A fellebbezési eljárásban H. Angerer a bíróság felvetésére kereseti kérelmét a nyilvántartásba vételi bizottság hozzájárulásával oly módon módosította, hogy az építészmérnökök névjegyzékébe való felvételét kéri.

15. A fellebbviteli bíróság e módosított kereseti kérelemnek 2011. szeptember 20-i ítéletével helyt adott, és a nyilvántartásba vételi bizottság fellebbezését elutasította, kötelezve őt arra, hogy a felperesnek a szabadfoglalkozású építészmérnökként (magasépítészet) az építészmérnökök névjegyzékébe való felvételéről kedvező döntést hozzon. Az indokolásban a bíróság kifejti, hogy a kért, építészmérnökök névjegyzékébe való felvételnek a 2005/36 irányelv 10. cikke c) pontjának, valamint 11. és 13. cikkének az ott hivatkozott szabályozásával összefüggésben értelmezett BauKaG 4. cikke (5) bekezdése szerinti feltételei fennállnak.

16. A nyilvántartásba vételi bizottság ezen ítélet ellen felülvizsgálati kérelmet nyújtott be a Bundesverwaltungsgerichthez. Kéri a bajor másodfokú közigazgatási bíróság 2011. szeptember 20-i, valamint a bajor közigazgatási bíróság (München) 2009. szeptember 22-i ítéletének megváltoztatását, és a kereset elutasítását.

3 — Lásd: Bayerisches Verwaltungsgericht München, 2009. szeptember 22-i ítélet – M 16 K 09.3302., 2. o.

4 — Erre a módosításra a H. Angerer és a nyilvántartásba vételi bizottság közötti érintkezés alapján került sor, amelynek során az utóbbi jelezte, hogy H. Angerer nem vehető építészmérnökként nyilvántartásba, lásd: Verwaltungsgerichtshof Bayern, 2011. szeptember 20-i ítélet – 22 B 10.2360., 15. pont, elérhető a következő címen: <http://openjur.de/u/493661.html>.

17. A Bundesverwaltungsgericht azon az állásponton van, hogy az előtte lévő vita megoldásához szükség van a 2005/36 irányelv értelmezésére. 2013. július 10-i végzésével, amely 2013. szeptember 5-én érkezett a Bíróság Hivatalához, felfüggesztette az eljárást, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdéseket terjesztette a Bíróság elé:

- „(1) a) Az irányelv 10. cikke értelmében vett »különleges és kivételes okok« azok az okok, amelyek az azt követő kategóriákban (a)–g) pont) szerepelnek, vagy e körülmények mellett még »különleges és kivételes okok[nak]« kell fennállniuk, amelyek miatt a kérelmező nem felel meg az irányelv III. címének II. és III. fejezetében megállapított feltételeknek?
- b) Ez utóbbi esetben milyen jellegűeknek kell lenniük a »különleges és kivételes okoknak«? Ezeknek személyes – például az egyéni életúttal összefüggő – okoknak kell lenniük, amelyek miatt a migráns kivételesen nem felel meg az irányelv III. címe III. fejezete szerinti, képesítése feltétel nélküli elismerésére vonatkozó követelményeknek?
- 2) a) Az irányelv 10. cikkének c) pontja értelmében vett építészmérnök fogalma feltételezi-e, hogy a migráns a saját tagállamában az építészeti tervezés, felügyelet és kivitelezés műszaki tevékenységein kívül művészi alkotói, várostervezési, gazdasági és adott esetben műemlékvédelmi tevékenységet is végzett vagy képzését követően végezhetett volna, és ha igen, akkor milyen mértékben?
- b) Az irányelv 10. cikkének c) pontja értelmében vett építészmérnök fogalma feltételezi-e, hogy a migráns egyetemi szintű képzettséggel rendelkezzen, amelyben a fő összetevőnek az építészetnek kell lennie abban az értelemben, hogy az az építészeti tervezés, felügyelet és kivitelezés műszaki kérdésein kívül művészi alkotói, várostervezési, gazdasági és adott esetben műemlékvédelmi kérdésekre is kiterjed, és ha igen, akkor milyen mértékben?
- c) i. Az a) és a b) kérdés szempontjából jelentőséggel bír-e, hogy más tagállamokban rendszerint hogyan használják az »építészmérnök« szakmai címet (az irányelv 48. cikkének (1) bekezdése);
- ii. vagy elegendő annak megállapítása, hogy a származási tagállamban és a fogadó tagállamban rendszerint hogyan használják az »építészmérnök« szakmai címet;
- iii. vagy az irányelv 46. cikke (1) bekezdésének második albekezdéséből megállapítható az Európai Unió területén rendszerint az »építészmérnök« címhez kapcsolódó tevékenységek köre?”

18. Az alapeljárás felei, így a Landesanstalt für Bauwesen Bayern, valamint a német, a holland és a román kormány, továbbá a Bizottság nyújtott be írásbeli észrevételt. Az alapeljárás felei, így a Landesanstalt für Bauwesen Bayern, a német kormány, valamint a Bizottság szóbeli észrevételt is tett a 2014. július 9-i tárgyaláson.

Értékelés

Előzetes észrevételek

A 2005/36 irányelv

19. A 2005/36 irányelv vonatkozó rendelkezéseit fent már idéztük. Ahhoz, hogy megértsük, miről van (és miről nincs) szó jelen ügyben, úgy gondolom, fel kell vázolnunk az irányelvben foglalt szakmai képesítések elismerésének különböző rendszereit.

20. A 2005/36 irányelvet az Európai Unió Tanácsa 2005. június 6-án fogadta el minősített többséggel.⁵ Alapjául a Szerződésben foglalt különös belső piaci jogalapok szolgálnak.⁶ Tizenöt korábbi, a szakmai képesítések elismerésével foglalkozó irányelvet helyez hatályon kívül,⁷ valamint az alkalmazandó elvek egységesítése útján átszervezi és ésszerűsíti azok rendelkezéseit.⁸ A 2005/36 irányelv III. címében három elismerési rendszert határoz meg: feltétel nélküli elismerés azon képesítések számára, amelyekre vonatkozóan a képzési minimumkövetelményeket összehangolták (III. fejezet) (a továbbiakban: feltétel nélküli elismerési rendszer); bizonyos szakmai tevékenységekre vonatkozó szakmai tapasztalat alapján történő elismerés (II. fejezet), valamint egy általános rendszer egyéb szabályozott szakmákra, valamint azokra, amelyek nem tartoznak a II. és III. fejezet hatálya alá, vagy amelyek tekintetében, a 2005/36 irányelv 10. cikke alapján, a kérelmező nem teljesíti a II. és III. fejezetben meghatározott feltételeket (I. fejezet) (a továbbiakban: általános rendszer).

21. Jelen ügy szempontjából a feltétel nélküli és az általános rendszert kell részletesebben leírunk.

22. A 2005/36 irányelv III. címének III. fejezete lényegében egy vertikális harmonizációs megközelítést alkalmaz, szakmánként, egy sor külön felsorolt szakmára, így az építészmérnök szakmára is.⁹ A fejezet mögött megbúvó alapelv egyértelmű: amennyiben valaki rendelkezik az irányelv V. mellékletében felsorolt előírt képesítéssel, és teljesülnek bizonyos minimumkövetelmények, a tagállamnak el kell ismernie az előírt képesítés megszerzését tanúsító okiratot, továbbá a szakmai tevékenységek gyakorlásának megkezdése és gyakorlása céljából ezeket az okiratokat a saját területén ugyanolyan hatályúnak kell tekintenie, mint az előírt képesítések megszerzését tanúsító, általa kibocsátott okiratokat. Aki az építészmérnöki szakmát kívánja gyakorolni, annak a 2005/36 irányelv 21. cikke értelmében az irányelv V. mellékletének 5.7. pontjában előírt képesítés birtokában kell lennie, és meg kell felelnie az irányelv 46. cikkében szereplő képzési minimumkövetelményeknek. E tekintetben a Bíróság kimondta, hogy a 2005/36 irányelv 21., 46. és 49. cikkében az építészmérnöki szakma tekintetében előírt, a szakmai képesítések feltétel nélküli elismerésére vonatkozó rendszer a tagállamok számára nem hagy semmilyen mérlegelési mozgásteret.¹⁰ Ezért a III. cím III. fejezete alapján történő elismerés feltétel nélküli. Ha valaki teljesíti a feltételeket, a tagállam nem tehet mást, mint hogy engedélyezi számára az adott szakma gyakorlását.

23. A 2005/36 irányelv III. címének I. fejezete kiegészítésként¹¹ egy általános rendszert hoz létre a korábbi általános irányelvek alapján.¹² A 2005/36 irányelv 10. cikkéből következően az általános rendszer főszabály szerint csak azokra a szakmákra vonatkozik, amelyekre a feltétel nélküli rendszer nem. E szabály alóli kivételként a 10. cikk azt is előírja, hogy az általános rendszer számos olyan esetben is alkalmazandó, amikor a kérelmező „különleges és kivételes okok miatt” nem felel meg a III. cím II. és III. fejezetében foglalt követelményeknek. Az általános rendszer lényeges követelményeit az irányelv 11. és azt követő cikkei tartalmazzák.

5 — Lásd a Tanács 2005. június 6-i sajtóközleményét (9775/05 (Presse 137)), elérhető a következő helyen: http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_Data/docs/pressdata/en/misc/85121.pdf. Az irányelvet a német és a görög küldöttség ellenszavazatával fogadták el. Luxemburg tartózkodott.

6 — EK 40. cikk (jelenleg EUMSZ 46. cikk) – munkavállalók szabad mozgása, EK 47. cikk (jelenleg EUMSZ 53. cikk) – letelepedéshez való jog, valamint az EK 55. cikk (jelenleg EUMSZ 62. cikk) – szolgáltatásnyújtás szabadsága.

7 — Lásd a 2005/36 irányelv 62. cikkét.

8 — Lásd a 2005/36 irányelv (9) preambulumbekzdését.

9 — Az irányelv az építészmérnöki oklevelek, bizonyítványok és a képesítés megszerzéséről szóló egyéb tanúsítványok kölcsönös elismeréséről, valamint a letelepedés és a szolgáltatásnyújtás szabadságának tényleges gyakorlását elősegítő intézkedésekről szóló, 1985. június 10-i 85/384/EGK irányelv (HL 1985. L 223., 15. o.) hatályon kívül helyezése mellett többé-kevésbé fenntartja a korábbi jogi helyzetet.

10 — Lásd: Ordre des architectes ítélet (C-365/13, EU:C:2014:280, 24. pont).

11 — A közös/belső piacnak az 1980-as években történt politikai újraindítását követően e vertikális megközelítés alá nem tartozó területekre egy általános iránymutatásokat tartalmazó általános és horizontális megközelítést vezettek be. Lásd a 89/48/EGK, 92/51/EGK, valamint az 1999/42/EK irányelvet. Ezeknek az irányelveknek az eredete megtalálható a „Belső piac kiteljesítéséről” szóló, a Bizottság által az Európai Tanácsnak készített Fehér Könyvben, 1985. június 14., COM(85) 310 végleges, 93. pont.

12 — Lásd C. Barnard, *The substantive law of the EU. The four freedoms*, Oxford University Press, negyedik kiadás, 2013., 320. o.

Az előterjesztett kérdések ténybeli és jogi háttere

24. Az előzetes döntéshozatalra utaló végzés a 2005/36 irányelv 10. cikkében foglalt bizonyos kifejezések értelmezésére korlátozódik. Két pont érdemel kiemelést.

25. Először is a német bíróságok előtt nem vitatják, hogy H. Angerer nem teljesíti a feltétel nélküli elismerés követelményeit. Nem rendelkezik a 2005/36 irányelv V. mellékletének 5.7. pontjában felsorolt diplomával, ami azt jelenti, hogy a feltétel nélküli elismerés alapján nem várhatja a bajor hatóságoktól, hogy Bajorországban építészmérnökként nyilvántartásba vegyék.¹³ A Bíróságnak így a feltétel nélküli rendszer rendelkezéseit nem kell értelmeznie.¹⁴

26. Másodszer, az első és másodfokú német közigazgatási bíróság megállapította, hogy H. Angerer teljesíti az általános rendszer anyagi jogi követelményeit.¹⁵ Ezt a megállapítást a felülvizsgálati kérelmet elbíráló Bundesverwaltungsgericht nem kérdőjelezi meg. A Bíróságnak így az általános rendszer anyagi jogi követelményeire vonatkozó rendelkezéseit nem kell értelmeznie. A Bíróságnak különösen nem kell ezen előzetes döntéshozatali kérdéssel összefüggésben eldöntenie, hogy H. Angerernek az osztrák jog szerinti „planender Baumeister” képesítését, valamint szakmai tapasztalatát a német hatóságoknak a 2005/36 irányelv 11. és azt követő cikkeiben foglalt feltételek alapján el kell-e fogadniuk annak érdekében, hogy H. Angerer Németországban építészmérnöki szakmát gyakorolhasson.

27. A Bundesverwaltungsgericht csak azt szeretné tudni, hogy a 2005/36 irányelv 10. cikkét úgy kell-e értelmezni, hogy jelen esetben a nemzeti hatóságok az általános rendszert nem alkalmazhatják.

Az első kérdés: A 2005/36 irányelv 10. cikkében foglalt „különleges és kivételes indokok” fordulat értelmezése

28. A kérdést előterjesztő bíróság a 2005/36 irányelv 10. cikkében foglalt „különleges és kivételes okok” fordulat értelmezését kéri. Azt szeretné megtudni, hogy e cikk a)–g) pontjában felsorolt esetek a „különleges és kivételes okok” felsorolása csupán, avagy ez a kifejezés további normatív értelemmel bír. Másképp megfogalmazva, arra kér iránymutatást, hogy a nemzeti hatóságok értékelhetik-e, hogy H. Angerer „planender Baumeister” képesítése és szakmai tapasztalata a 2005/36 irányelv 11. és azt követő cikke értelmében megalapozza-e azt, hogy Németországban az építészmérnöki szakma gyakorlását megkezdje, vagy pedig, mielőtt a képesítéseit vizsgálnák, a nemzeti hatóságoknak először meg kell vizsgálniuk, hogy vannak-e „különleges és kivételes okok”, amelyek miatt H. Angerer nem szerezte meg az építészmérnököknek előírt képesítés megszerzését tanúsító okiratot Ausztriában.

13 — A kérdést előterjesztő bíróság szerint 2012. december 18-án – vagyis amikor a kérdést előterjesztő bíróság előtt lévő eljárások már folyamatban voltak – H. Angerer megszerezte a lipcsei Hochschule für Technik, Wirtschaft und Kultur-on (HTWK) a „Diplom Ingenieur – okleveles üzemmérnök – építőmérnök – magasépítéset szakirány” (Fachhochschule (FH)) főiskolai képesítést. Jelen eljárásnak nem tárgya vizsgálni azt a kérdést, hogy az építőmérnöki diploma lehetővé tenné-e H. Angerer számára a feltétel nélküli elismerést. Ezt a tárgyaláson a felek is megerősítették. Ebben az összefüggésben csak kell jegyezni, hogy ez a diploma nem szerepel a 2005/36 irányelv V. mellékletének 5.7. pontjában szereplő felsorolásban. Az a kérdés, hogy a „Bauingenieur” szakma ennek ellenére a feltétel nélküli rendszer hatálya alá tartozik-e (ezen a véleményen van: W. Kluth/F. Rieger: Die neue EU-Berufsanerkennungsrichtlinie – Regelungsgehalt und Auswirkungen für Berufsangehörige und Berufsorganisationen, *Europäische Zeitschrift für Wirtschaftsrecht*, 2005., 486–492. o., különösen a 488. oldal), ezért ebben az ügyben nem releváns.

14 — A 2005/36 irányelv 21. és azt követő cikkei, valamint a 46. és azt követő cikkei.

15 — A 2005/36 irányelv 11. és azt követő cikkei. E tekintetben a Verwaltungsgerichtshof Bayern, helyben hagyva a Verwaltungsgericht München korábbi ítéletét, már megállapította, hogy a 2005/36 irányelv 13. cikkének (3) bekezdésében foglalt feltételek, a 11. cikk c) pontjában foglaltakkal együtt teljesülnek, lásd a 2011. szeptember 20-i ítéletet –22 B 10.2360., 33. pont, elérhető a következő oldalon: <http://openjur.de/u/493661.html>.

A 2005/36 irányelv 10. cikkének szöveg szerinti és rendszertani értelmezése

29. Ahogyan azt már fentebb láthattuk, a 10. cikk értelmében a képzés elvégzését tanúsító okiratok elismerésének általános rendszerét minden olyan szakmára alkalmazni kell, amely nem a III. cím (A letelepedés szabadsága) II. és III. fejezetének hatálya alá tartozik, továbbá azon következő esetekben, amikor a kérelmező *különleges és kivételes okok miatt* nem felel meg az említett fejezetekben megállapított feltételeknek. A „következő eseteket” az a)–g) pont sorolja fel.

30. E pontok természete változó. Így az a) és b) pont a szakmai tapasztalattal vagy gyakorlattal kapcsolatos, míg a c), d), e) és f) pont konkrét előírt képesítésekkel foglalkozik. A g) pont teljesen más jellegű: olyan migránsokkal foglalkozik, akik képesítésüket harmadik államban szerezték.

31. Mivel a „különleges és kivételes okok” fordulat a 10. cikknek rögtön az elején, vagyis az a)–g) pont felsorolása előtt helyezkedik el,¹⁶ azt gondolom, hogy a fordulatnak ugyanaz a jelentése az a)–g) pontokra vonatkozóan. Máskülönben a jogalkotó az a)–g) pontok mindegyikét külön, az egyes pontok sajátos igényeihez igazított fordulattal látta volna el.

32. Ez a megállapítás elvezet bennünket ahhoz a kérdéshez, hogy a 2005/36 irányelv 10. cikkének a)–g) pontja képezi önmagában azt az okot, amely miatt az általános rendszert alkalmazni kell, vagy kell, hogy legyenek további okok.

33. Vizsgáljuk meg közelebbről az „ok” kifejezést. Az Oxford Advanced Learner’s Dictionary a kifejezést a következőképpen határozza meg: „indok vagy magyarázat valamire, ami történt, vagy amit valaki tett”.¹⁷ A Cambridge Advanced Learner’s Dictionary hasonló meghatározást ad: „valamely esemény vagy helyzet indoka, vagy valami, ami mentséget vagy magyarázatot ad”.¹⁸ E meghatározások fő eleme számomra a magyarázat eleme. Az „ok” egyben magyarázatot is nyújt.

34. A 10. cikk feltételeinek első olvasásakor hajlamosak vagyunk azt feltételezni, hogy a „különleges és kivételes okok” fordulat további elemeket igényel, mint például magyarázatot arra, hogy a II. és III. fejezetben meghatározott feltételek miért nem teljesülnek a 10. cikk a)–g) pontjában foglalt esetekben. Szigorú szövegszerű értelmezéssel az a)–g) pont valóban aligha minősül „oknak”.¹⁹ A c) pont szerinti építésmérnök esetében szükség lenne magyarázatra, hogy az érintett személy miért az V. melléklet 5.7. pontjában nem szereplő előírt képesítés megszerzését tanúsító okirattal rendelkezik.²⁰

35. A kérdést előterjesztő bíróság e felé az értelmezés felé hajlik. Véleménye szerint az építészek vonatkozásában két kumulatív feltételnek kell teljesülnie: először is, a kérelmező az V. melléklet 5.7. pontjában fel nem sorolt, előírt képesítés megszerzését tanúsító okirattal rendelkezzen, másodsor pedig ez „különleges és kivételes okok” miatt legyen így.

36. Engem azonban nem győz meg ez az érvelés.

37. Ha feltételezhetjük, hogy a „különleges és kivételes okok” fordulat ugyanazzal a jelentéssel bír az a)–g) pontokra, hamar rájövünk, hogy aligha lehetséges közös meghatározást találnunk. Vegyük a g) pontot, amely szerint az általános rendszert kell alkalmazni, ha a kérelmező, aki különleges és kivételes okok miatt nem felel meg a II. és III. fejezetben megállapított feltételeknek, megfelel az irányelv 3. cikkének (3) bekezdésében foglalt követelményeknek. Ezen utolsó rendelkezés szerint a

16 — A zárójel előtt, ahogy a matematika területén mondanánk.

17 — A meghatározás elérhető a következő oldalon: http://www.oxfordlearnersdictionaries.com/definition/english/reason_1.

18 — A meghatározás elérhető a következő oldalon: <http://dictionary.cambridge.org/dictionary/british/reason>.

19 — Meg kell jegyezni, hogy a 10. cikk többi nyelvi változata ugyanezt a fogalmat használja, egyes vagy többes számban. Példának okáért, többes számban: „aus [...] Gründe[n]” (DE), „põhjustel” (ET), „dël [...] priežastīu” (LT), „z przyczyn” (PL); egyes számban: „por una razón” (ES), „pour un motif” (FR), „per una ragione” (IT).

20 — A jelen ügyben ez azt jelentené, hogy H. Angerernek meg kellene magyaráznia, miért rendelkezik az osztrák jog szerinti „planender Baumeister” képesítéssel. A következő kérdés az lenne, hogy a „különleges és kivételes okoknak” objektív vagy szubjektív jelentésük van-e.

harmadik ország által kibocsátott, előírt képesítés megszerzését tanúsító okiratot előírt képesítés megszerzését tanúsító okiratnak kell tekinteni, amennyiben annak birtokosa az érintett szakmában annak a tagállamnak a területén, amely a szóban forgó, előírt képesítés megszerzését tanúsító okiratot a 2. cikk (2) bekezdésének megfelelően elismerte, hároméves, az említett tagállam által tanúsított szakmai tapasztalatot szerzett. Elvárható-e, hogy valaki, aki harmadik államban szerezte meg az előírt képesítést, különleges és kivételes okokkal indokolja, hogy miért egy harmadik államban szerezte meg ezeket a képesítéseket? A válasz, természetesen, nem. Itt az a *tény* „különleges és kivételes”, hogy az előírt képesítést harmadik országban szereztek meg, nem pedig az *ok*, hogy miért ott szereztek meg.

38. Nagyon nehezen tudom elképzelni, hogy ha a „különleges és kivételes okoknak” nincs további jelentésük a g) pont tekintetében, a többi pont tekintetében lenne.²¹

39. Más szavakkal, még ha értem is, hogy a c) pont szerinti építészmérnökök esetén elméletileg lehetséges elgondolni olyan különleges és kivételes okokat, amelyek miatt a migráns a 2005/36 irányelv V. mellékletének 5.7. pontjában nem felsorolt képesítéssel rendelkezik, mégis fenntartásaim vannak arra vonatkozóan, hogy a „különleges és kivételes okok” fordulatnak további jelentőséget tulajdonítsunk az a)–g) pont mindegyikére.²²

A 2005/36 irányelv 10. cikke megalkotásának története

40. Ha megnézzük az irányelv megalkotásának történetét, láthatjuk, hogy a 10. cikkre vonatkozó eredeti bizottsági javaslat rövid és lényegre törő volt. A következőképpen szól: „Ezt a fejezetet minden olyan szakmára alkalmazni kell, amely nem e cím II. és III. fejezetének hatálya alá tartozik, *továbbá minden olyan esetben, amikor a kérelmező nem felel meg az említett fejezetekben megállapított feltételeknek.*”²³ Vagyis a javaslat azzal számolt, hogy ha a feltétel nélküli elismerés feltételei nem teljesülnek is, az általános rendszer főszabály szerint alkalmazható.²⁴

41. A Parlament nem kifogásolta ezt a megfogalmazást, és ennek megfelelően az első olvasatban nem született javaslat a 10. cikk módosítására.²⁵

42. A Tanács számára azonban a bizottsági javaslat túlságosan átfogó volt. Közös álláspontjában úgy ítélte meg, hogy az általános rendszer illetően kiterjesztését csak a III. cím II. és III. fejezetében nem szereplő szakmákra kellene alkalmazni, valamint „a közös álláspont 10. cikkének a)–g) pontjában felsorolt külön esetekre, amelyekben a kérelmező, jöllehet az említett fejezetek hatálya alá tartozó szakmához tartozik, különleges és kivételes okok miatt nem felel meg az említett fejezetekben megállapított feltételeknek.”²⁶ A közös álláspontban továbbá az szerepel, hogy „[a] felsorolt esetek olyan helyzetekre vonatkoznak, amelyek jelenleg – az Európai Bíróság által értelmezett – Szerződés, valamint hatályban lévő irányelvek különleges megoldásainak hatálya alá tartoznak.”²⁷

21 — Éppen ezért a „helyzetek” vagy „esetek” megfelelőbb kifejezés lett volna, mint az „okok”.

22 — Gondolhatunk objektív okokra, mint például, hogy az uniós jogalkotó véletlenül kihagyta a képesítést az V. melléklet 5.7. pontjából, vagy szubjektív okokra, mint amilyenek a különös és kivételes családi körülmények, amelyek miatt a kérelmező a Mellékletben felsorolt képesítést nem, csak a Mellékletben fel nem sorolt képesítést tudta megszerezni.

23 — Lásd a szakmai képesítések elismeréséről szóló európai parlamenti és tanácsi irányelvre irányuló javaslatot, COM(2002) 119 végleges, HL 2002. C 181 E., 183. o., a 188. oldalon.

24 — Kiemelés tőlem.

25 — Lásd az Európai Parlament 2004. február 11-i jogalkotási állásfoglalását a szakmai képesítések elismeréséről szóló európai parlamenti és tanácsi irányelvre irányuló javaslatról (COM(2002) 119 – C5-0113/2002 – 2002/0061(COD)), HL 2004. C 97 E., 230. o.

26 — Lásd a Tanács által 2004. december 21-én elfogadott 10/2005 közös álláspontot a szakmai képesítések elismeréséről szóló ...-i 2005/.../EK európai parlamenti és tanácsi irányelv elfogadása tekintetében, HL 2005. C 58 E., 1. o., 122. o.

27 — Uo., 123. o.

43. A Bizottság ezután elfogadta ezt az ellenjavaslatot, és kijelentette, hogy a közös álláspont egyértelműsítette a bizottsági javaslatot azokra az esetekre vonatkozóan, amikor az elismerés általános rendszerének kiegészítő alkalmazására kerül sor, felsorolva azokat az egyes, érintett helyzeteket, amelyekre akkor az *ad hoc* szabályok, a Szerződés rendelkezései, vagy az általános elismerés vonatkoztak. A Bizottság továbbá kifejtette, hogy „ez az egyértelműsítés nem jelent lényeges módosítást”²⁸.

44. Nekem kétségeim vannak ez utóbbi megállapítás helyességéről, mivel a Tanács közös álláspontjának az a hatása, hogy az általános rendszer nem vonatkozik valamennyi esetre. Ugyanakkor számomra egyértelmű, hogy a közösségi jogalkotó elsődleges célja az volt, hogy az egyes eseteket az a)–g) pontban felsorolt kivételes esetekre korlátozza, vagyis azokra, amelyek már az Európai Bíróság által értelmezett Szerződés, valamint a hatályban lévő irányelvek hatálya alatt álltak. Nem az volt a cél, hogy a „különleges és kivételes okok” fordulattal az a)–g) ponton túl újabb, az általános rendszer alkalmazására vonatkozó kritériumot vezessenek be.

A 2005/36 irányelv 10. cikke az EUMSZ 49. cikk fényében

45. A 2005/36 irányelv 10. cikkének fenti értelmezését megerősíti az EUMSZ 49. cikknek megfelelő értelmezés is.²⁹

46. A gyógyszereszekre vonatkozó Bizottság kontra Spanyolország ítéletben³⁰ a Bíróság kimondta, hogy a Szerződés az oklevelek elismeréséhez való jogot mint a letelepedési szabadsághoz való alapvető jog kifejeződését biztosítja. Nem látom annak akadályát, hogy ugyanez az építészmérnökökre is vonatkozzon. Következésképpen a 2005/36 irányelvet a Szerződésnek a letelepedés szabadságára vonatkozó rendelkezésének megfelelően kell értelmezni.³¹

47. Ebben az összefüggésben azt javaslom a Bíróságnak, hogy forduljon a Dreessen-ítéletben³² megfogalmazott érveléshez.

48. Ez az ügy egy belga állampolgárra vonatkozott, aki Németországban szerzett mérnöki diplomát, különböző építészirodákban dolgozott munkavállalóként Liège-ben (Belgium), és felvételét kérte Liège tartomány építészsövetségébe annak érdekében, hogy önálló vállalkozóként működő építészmérnökként tevékenykedhessen. Kérelmét visszautasították azzal az indokkal, hogy oklevele nem felel meg a 85/384 irányelv szerinti építészmérnöki tanszék által kiadott oklevélnek, és ezért nem tartozik az irányelv hatálya alá. A Bíróság kimondta, hogy ilyen esetben a Szerződés letelepedésre vonatkozó cikkét kell alkalmazni. A Bíróság azon a véleményen volt, hogy az elismerésről szóló irányelveknek nem az volt a céljuk, hogy az oklevelek, a bizonyítványok és a képesítés megszerzéséről szóló egyéb tanúsítványok elismerését megnehezítsék a hatályukon kívül eső helyzetekben.³³ A nemzeti hatóságoknak ezért meg kellett vizsgálniuk N. Dreessen kérelmét.

49. A Bíróság részéről az EUMSZ 49. cikknek a releváns irányelv hatályán kívül eső helyzetekre történő értelmezése véleményem szerint *a fortiori* a 2005/36 irányelv rendelkezéseinek értelmezésére is vonatkozik. A Dreessen-ügyből a jelen ügyre tekintettel én a következőket látom fontosnak: az irányelv 10. cikkének c) pontját a Szerződésekkel, és különösen a letelepedéshez való joggal összhangban kell

28 — Lásd: A Bizottság 2005. január 6-i közleménye az Európai Parlamentnek az EK-Szerződés 251. cikke (2) bekezdésének második albekezdése alapján a Tanácsnak szakmai képzések elismeréséről szóló európai parlamenti és tanácsi irányelv elfogadására vonatkozó közös álláspontjáról, COM(2004) 853 végleges, 7. o.

29 — Az EUMSZ 49. cikke alkotja a letelepedés szabadságának *Grundnorm*-ját, P.-C. Müller-Graff kifejezésével élve, in R. Streinz, *EUV/AEUV*, Beck, második kiadás, München, 2012., Artikel 49 AEUV, 1. pont.

30 — C-39/07, EU:C:2008:265.

31 — Lásd: Bizottság kontra Spanyolország ítélet (EU:C:2008:265, 37. pont).

32 — C-31/00, EU:C:2002:35.

33 — Lásd: Dreessen-ítélet (EU:C:2002:35, 26. pont).

értelmezni, ami azt jelenti, hogy nem akadályozhatja meg a nemzeti hatóságokat, hogy valamely kérelmet megvizsgáljanak, és ellenőrizzék, hogy az elismerés általános rendszerének anyagi követelményei valamely építészmérnök esetén teljesülnek-e. A 10. cikk c) pontja nem kell, hogy ezt az értékelést megnehezítse. Ez nem jelenti azt, hogy a nemzeti hatóságoknak el kell ismerniük H. Angerer oklevelét, mivel nem ez a kérdés. Csupán azt jelenti, hogy olyan helyzetben kell lenniük, hogy megvizsgálhassák, hogy a képesítései és tapasztalata megfelelnek-e a 2005/36 irányelv 11. és azt követő cikkeiben foglalt követelményeknek.

Az első kérdésre adott válasz

50. Összefoglalva az a véleményem, hogy a 2005/36 irányelv 10. cikkében foglalt „különleges és kivételes okok” fordulat csak bevezetőként szolgál az ugyanazon cikk a)–g) pontjához. Az a)–g) pontban felsorolt eseteken túl nem rendelkezik normatív értékkel. Ezért az első kérdésre azt a választ javaslom, hogy a 2005/36 irányelv 10. cikkének „különleges és kivételes okok” fordulata csak az ugyanazon cikk a)–g) pontjára vonatkozik. A kérelmezőnek nem kell „különleges és kivételes okokat” bizonyítania a 10. cikk a)–g) pontjában felsoroltakon túl.

A második kérdés: A 2005/36 irányelv 10. cikkének c) pontjában foglalt „építészmérnök” fogalmának értelmezése

51. Második kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság lényegében a 2005/36 irányelv 10. cikkének c) pontjában foglalt „építészmérnök” fogalmát kéri tisztázni. Azt szeretné megtudni, hogy az érintett személynek művészi alkotói, várostervezési, gazdasági és adott esetben műemlékvédelmi tevékenységet is kellett volna-e végeznie, valamint, általánosabban, hogy melyek az építészmérnök meghatározásának kritériumai.

52. A nyilvántartásba vételi bizottság véleménye szerint az építészmérnök fogalma magában foglalja, hogy az általános rendszer szerint magát építészmérnökként elismertetni kívánó személy teljesítsen bizonyos minimumkövetelményeket. A kritériumokat illetően visszanyúlhatunk a 2005/36 irányelv 46. cikkéhez.

53. Véleményem szerint a 10. cikk c) pontjában foglalt „építészmérnök” fogalma csupán jelzi azt a szakmát, amelyet a kérelmező folytatni kíván. A 2005/36 irányelv nem határozza meg jogi értelemben az építészmérnök fogalmát – sem a feltétel nélküli rendszerben, sem pedig az általános rendszerben.

54. Igaz, hogy a 2005/36 irányelv 46. cikke, amely a 85/384 irányelv 3. cikkéhez³⁴ hasonlóan az „építészmérnökök képzése” címet viseli, részletesen meghatározza, milyen ismeretek, készségek és képességek megszerzése szükséges az építészeti tanulmányok során ahhoz, hogy az a feltétel nélküli rendszernek megfeleljen. Ez azonban nem jelenti azt, hogy az irányelv megkísérelné meghatározni az építészmérnök fogalmát.

34 — A 2005/36 irányelv 46. cikke (1) bekezdésének szövege gyakorlatilag megegyezik a 85/384 irányelv 3. cikkének szövegével.

55. A 85/384 irányelvre vonatkozóan a Bíróság ugyanis kimondta, hogy az irányelv hatályát meghatározó 1. cikkének (2) bekezdése³⁵ nem jelenti az építészet területén végzett tevékenységek jogi meghatározását, hanem a fogadó tagállam nemzeti jogának feladata meghatározni, hogy mely tevékenységek tartoznak e terület hatálya alá.³⁶ A Bíróság e megállapításai arra vonatkoznak, ami jelenleg a feltétel nélküli rendszer.³⁷

56. Azon a véleményen vagyok, hogy ha az irányelv meg sem próbálja meghatározni az építészmérnök fogalmát a feltétel nélküli rendszerben, *a fortiori* nem teheti ezt meg az általános rendszerben.

57. Sőt azt javasolnám, hogy a Bíróság ne a 2005/36 irányelv 46. cikkének (1) bekezdésében foglalt követelmények alapján értelmezze a 2005/36 irányelv 10. cikkének c) pontjában foglalt „építészmérnök” fogalmát. Ez gyakorlatilag azt eredményezné, hogy az általános rendszer alkalmazhatóságát a feltétel nélküli rendszerre vonatkozó kritériumok teljesülésétől tennénk függővé. A feltétel nélküli rendszer fogalmi kerülő úton bejutnának az általános rendszerbe is. Ami azt eredményezné, hogy az általános rendszer veszélyeztetve lenne.

58. Ezért nagyon óvatos lennék a 2005/36 irányelv 10. cikke értelmében vett „építészmérnök” fogalmának túlságosan megszorító értelmezésével. Azt, hogy valakinek engedélyezik-e, hogy az általános rendszer alapján építészmérnökként tevékenykedjen, a tagállam hatóságai döntenek el, miután alkalmazták a 11. cikk és az utána következő cikkekben foglalt követelményeket, és elvégezték az e cikkek szerinti értékelést. Ha túl sok követelményt értenénk bele az „építészmérnök” fogalmába, fennállna a veszély, hogy a nemzeti hatóságok által végzett értékelés némileg behatárolt lenne.

59. A 2005/36 irányelv 10. cikkének c) pontjában használt „építészmérnök” fogalma nem jelenti azt, hogy a nemzeti hatóságoknak további követelményeket kell keresniük, amelyeket az általános rendszer szerinti elismerést kérő személynek teljesítenie kell. Az irányelv e részében a 10. cikk c) pontja nem akadályozza meg a nemzeti hatóságokat, hogy megállapítsa, hogy az érintett személy megfelel az általános rendszer szerinti elismeréshez szükséges kritériumoknak. Nem látom akadályát, hogy miért ne alkalmazhassák az elismerés általános rendszerét.

60. A második kérdésre adott válasz ezért az, hogy a 2005/36 irányelv 10. cikkének c) pontjában foglalt „építészmérnök” fogalma arra a szakmára vonatkozik, amelyet a kérelmező folytatni kíván. Azt nem szabad úgy értelmezni, hogy az értelmezés korlátozza a képzés elvégzését tanúsító okiratok elismerésére szolgáló, a 2005/36 irányelv III. címének I. fejezetében foglalt rendszer hatályát.

Végekvetkezések

61. Mindezekre a megállapításokra tekintettel azt javaslom a Bíróságnak, hogy a Bundesverwaltungsgericht által előterjesztett kérdésekre a következőképpen válaszoljon:

- 1) A szakmai képesítések elismeréséről szóló, 2005. szeptember 7-i 2005/36/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 10. cikkében foglalt „különleges és kivételes okok” fordulat csak ugyanazon cikk a)–g) pontjára vonatkozik. A kérelmezőnek nem kell „különleges és kivételes okokat” bizonyítania a 10. cikk a)–g) pontjában felsoroltakon túl.

35 — A 85/384 irányelv 1. cikkének (2) bekezdése a következőképpen szól: „Ezen irányelv alkalmazásában az építészet területén végzett tevékenységnek minősülnek azok a tevékenységek, amelyeket rendszerint az »építészmérnök« szakmai címmel folytatnak”.

36 — Lásd: Ordine degli Ingegneri di Verona e Provincia és társai ítélet (C-111/12, EU:C:2013:100, 42. pont). Lásd még: Mosconi és Ordine degli Ingegneri di Verona e Provincia végzés (C-3/02, EU:C:2004:224, 45. pont). Ehhez hasonlóan Léger főtanácsnok a Dreessen-ügyre vonatkozó indítványában (C-31/00, EU:C:2001:285, 4. pont) a következő megállapítást tette: „Az irányelv célja nem az, hogy az építészet területén a nemzeti jogokat harmonizálja. Nem határozza meg az építészmérnök fogalmát. A szakma meghatározására sem ad kritériumokat.”

37 — Mivel a 85/384 irányelv csak a feltétel nélküli rendszerhez hasonló rendszert tartalmazott, ahogy azt fent láttuk.

- 2) A 2005/36 irányelv 10. cikkének c) pontjában foglalt „építészmérnök” fogalma arra a szakmára vonatkozik, amelyet a kérelmező folytatni kíván. Azt nem szabad úgy értelmezni, hogy az értelmezés korlátozza a képzés elvégzését tanúsító okiratok elismerésére szolgáló, a 2005/36 irányelv III. címének I. fejezetében foglalt rendszer hatályát.